

[Poul Hansen (Kalundborg).]

søgelse og planlægning, og jeg tror, det i vide kredse vil opfattes som et udslag af ansvarsfølelse, at et så væsentligt afsnit af årsoversigten er viet dette problem.

Jeg er helt enig med ministeren i, at der er en overvejende risiko for, at en altfor stor del af de kommende årgange vil gå ind i de ufaglærtes rækker, hvis man ikke i tide skaffer uddannelsesmuligheder. Efter min mening må man søge så hurtigt som muligt at skaffe sig et vist skøn over det fremtidige behov, så langt som det nu kan lade sig gøre, såvel for egentlig faglært arbejdskraft som for folk med videregående uddannelse; på grundlag heraf må man foretage den nødvendige udbygning af uddannelsesapparatet. Den højtærede minister havde i sin redegørelse en bemærkning om, at det ikke var sikkert, at uddannelsesproblemerne i overgangsperioden lod sig løse på rent traditionel basis. Også det er jeg enig i. Jeg tror f. eks., at der skal slækkes altfor meget på beskyttelseskravene, hvis man skal få mestrene til at tage lærlinge i det nødvendige omfang.

Her melder sig altså spørgsmålet om at finde en anden form, måske gennem værkstedsskolerne — det samme problem, som den højtærede undervisningsminister nævnte i sin fremsættelsestale for lidt siden. Jeg synes også, spørgsmålet om de såkaldte tillærte arbejdere får større betydning i denne situation, og jeg tror, at der i det hele taget er brug for, at man fra alle sider nærmer sig uddannelsesproblemet på en formodt måde.

I årsoversigten siges det — det står på side 71 — at den voksende strøm af unge vil søge til byerhvervene, og vil man undgå arbejdsløshed og en overfyldning af detailhandel og andre servicefag, må industrien beskæftige dem. Denne betragtning kan ikke afvises og derfor heller ikke nødvendigheden af øgede investeringer fremover i industrien, øget industrieksport og de øvrige synspunkter i den retning, der gør sig gældende i oversigten.

Jeg vil i denne forbindelse pege på et par spørgsmål. Det ene gælder den geografiske placering af den nye industri. Jeg ved, at dette forhold er drøftet andre steder, f. eks. i arbejdsmarkedskommissionen. Der foresvæver mig ikke noget, at offentlige

myndigheder skal kunne give forskrifter for denne placering, men jeg ville finde det meget ønskeligt, om man på forskellig vis kunne påvirke udviklingen sådan, at en sammenklumpning af industrien i de store byer, navnlig i Københavnsområdet, kunne undgås. For det første er der et hensyn at tage til de særlige arbejdsløhedsøer, for det andet har vi i et stort antal landkommuner et beskæftigelsesproblem for de ufaglærte, fordi landbrugets behov for arbejdskraft aftager så stærkt, som det gør. Det ville være meget ønskeligt, om en del af f. eks. den mindre industri kunne placeres i landdistrikterne, bl. a. måske noget af den industri, som opstår på grundlag af råvarer fra landbruget, men også anden industri. Jeg tror iøvrigt, at det for den folkelige udvikling ikke vil være heldigt, om affolkningen af landdistrikterne og sammenklumpningen i byerne fortsætter i et altfor stærkt tempo.

Endelig vil jeg nævne et forhold, som får øget betydning gennem kravet om forstærket investering i industrien. Forholdet anskueliggøres bedst, hvis man tænker på et almindeligt industriaktieselskab. Her foregår udover udbytteudbetalingen som regel en betydelig konsolidering og forøgelse af egenkapitalen, altså en opsparing. På denne måde klares megen finansiering. Efter en gammeldags betragtning vil man vel sige, at det er aktionærerne, der sparer. Jeg vil hellere sige — jeg tror, det er et udtryk, som den højtærede finansminister tidligere har anvendt — at der foregår en opsparing med andre folks penge. Opsparingen foregår ud af et overskud, som fremkommer gennem arbejdernes indsats og gennem de varepriser, forbrugerne betaler. Både arbejderne og forbrugerne bidrager til virksomhedernes opsparing. Ejendomsretten til den opsparede kapital og dispositionsretten ligger imidlertid alene hos aktionærerne, hvoraf nogle måske knap nok ved, hvad der foregår i virksomheden. Der er til dette forhold knyttet en skævhed, som ikke findes i kooperationen, og jeg tror, at hvis man på en eller anden måde kunne rette denne skævhed eller bidrage dertil, ville det være lettere at løse en del af de problemer, som i fremtiden knytter sig til kravet om øget investering og øget produktivitet.